

מתי, מי, למה, כיצד והאם בכלל — אפילו גולדברג לא מגסה לגבא.

שדיים תניכיים

כאשר הוא אדם (מאת נחמן ראפ; הוצאת וועד יידיש; 126 עמ') הוא קובץ סיפורים של מספר אידישאי, שריכוז בספרו ששה עיבודים על נושאים תניכיים ושתי הומורסקות מתקופת האסטרונאוטים. ההומורסקות, המתארות סיורי האדם בחלל ותגובת מלאכי-עליון עליהם, משעשעות, כולל העובדה, כי לפי דעתו של ראפ, מסודר ספר הנשמות ברקיע השביעי לפי שתי שיטות: לפי האלפבית העברי ולפי האלפבית הלועזי.

מלא ועסיפי. אשר לסיפורים התניכיים ייתכן ואיבדו משהו בתרגום מאידיש לעברית. אבל מה שללא ספק נשאר מהם רב-רית.

בת-שבע (של ממלינג)
מבלב, ריחני וצחור

עניין הם התיאורים המדויקים של שדי גיבורות התניך. ראפ סבור כי, שדיה של חוה היו „שופים משמש, ואדומים כנחושת קלל“.

- שדיה של האשה הכושית היו (כמר בן) „חשופים, שחומים, מלאים ועסיסיים“.
- שדיה של האשה הגדולה משונם היו „מלאות לשך“.
- **גבוה ותופח**. בקשר לנושא השדיים אסור לשכוח את גומר בת-דבליים שהיתה סתם חושפת את שדה הימני שעה שישבה בפתח אוהלה באותם הימים הטובים.
- זה היה סימן לכל עובר-אורח כי גומר היא קדישה (חורז עם מחרשה). ומי שלא ידע מה זאת קדישה — שלא יתעניין בשדיים תניכיים.
- למען האמת מבחין ראפ בין שדיים לחזה. לנשים פשוטות היו, כנראה שדיים. למקור-בות למלכות, כמו בת-שבע — חזה. למשל:
- לאחינועם בת-אחימעץ — „חזה גבוה ותופח“.
- לריצפה בת-אייה — „חזה מבלב, ריחני וצחור“.
- לאבישג השונמית — „חזה בתוליי“.

תרגום

סיגן השאלה הגדול

הבעיה היהודית בכרית-המועץ צות (מאת בן-ציון גולדברג; הוצאת עט' עובד; 316 עמ'). אחד מכל תשעים אורחים סובייטיים הוא יהודי. אבל —

- כל משפטן סובייטי עשירי הוא יהודי.
- כל רופא סובייטי שביעי הוא יהודי.

והוא מזה סמל חילה-הטילים שהפיל את טייס הריגול האמריקאי פוארס (1952) היה יהודי. אחד שוסטר. וגם האשה היחידה ברית-המועצות שנידונה למות מאז מות סטלין (בעוון פשעים כלכליים) היא יהודיה: באשה רוניצקי.

תשעים ותשעה גיבורים. מה אומרת כל העובדות האלה? טוב ליהודים ברית-המועצות? רע להם?

בן-ציון גולדברג, עיתונאי אמריקאי-יהודי וחתנו של שלום-עליכם, סבור כי ליהודים בכרית-המועצות בהחלט לא טוב.

נכון. היתה נהירה יהודית למקצועות האקדמיים. אבל הנהירה הזאת הולכת ומופסקת ובציבור הסטודנטים הסובייטי, למשל, כבר ירד האחוז היהודי במידה רבה. ירק כל סטודנט שלושנים הוא יהודי (80 אלף מתוך שניים וחצי מיליון סטודנטים סובייטיים). אבל מחוץ להתבלטותם במקצועות החופשיים, מצבם של יהודי ברית-המועצות לא נעים כל כך. אפשר להגיד כי אמנם כל האורחים הסובייטיים שווים, אבל האורחים היהודיים שווים פחות.

וזה לא רק כיוון שהיום סגורים לפני היהודים ערי שירות החוץ והפיקוד הצבאי הסובייטיים (למרות שפעם היה שר-חוץ יהודי, מקסים ליטבינוב, ולמרות שבמלחמת העולם תפשו היהודים את המקום השלישי בין העמים הסובייטיים, אחרי הרוסים וה-אוקראינים, ברשימת מצטייני הקרבות ומקום זה כולל 99 גיבורי ברית-המועצות ממוצא יהודי).

עיקר טענותיו של גולדברג, הממוסמכות במספרים, עובדות וקטעי עיתונות סובייטית בכמויות ענקיות היא, כי קיימת ברית-המועצות אנטישמיות מוסווית וגלוויה גם יחד; כי השלטונות מתנגדים לקשרי יהודים לבני עמם מחוץ לגבולות ברית-המועצות וכי המימשל עויין את הדת היהודית, ואת הלשון היהודית, שלא לדבר על הלשון העברית, שהוכרזה עוד בשנת 1919 כלשון „קונטר-רבולוציונרית ובורגנית“.

מדיניות המטוטלת. הספר האנטי-סובייטי הקיצוני של גולדברג בן ה-72, מוסמך לפסיכולוגיה וכתב על המימשל בי ארצות-הברית, אינו עונה על סימן השאלה הגדול בקשר לשניים וחצי מיליון יהודי ברית-המועצות.

הנעלם הגדול הוא מה יהיה עתידם של היהודים אלה.

אם לשפוט לפי המדיניות הסובייטית כל-פיהם קשה להגיע למסקנה ברורה. כי זאת מדיניות של מטוטלת. פעם להרע, פעם להיטיב.

לגוף, כנראה, נטר סיגה ליהודים עוד מי לפני המהפכה. צירים יהודיים גרמו לו צרות צרורות בוועידות המחותרת.

מאידך, קיים הנסיון של בירוביגין, הסרי-טוריה היהודית במזרח הרחוק, שלא עלתה יפה (מספר יהודיה כיום הוא כ-50 אלף), אם כי נשיא ברית-המועצות של אותם ימים מיכאיל קלינין, רצה שהסטריטוריה תהיה „יהודית ממש, כשם שאוקראינה היא אוקראינית“.

שרה סובייטית יכולה להכריז בפומבי כי יש כאן „יותר מדי פרסונאל יהודי“, אבל הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית ברית-המועצות פעם שעל כל האגודות השיתופיות היהודיות לנהל את ספרי חשבונותיהן באידיש דווקא.

מתי? למה? כיצד? גולדברג מסיים את ספרו בקריאה המרגיעה והאופטימית „עם ישראל (בכרית-המועצות) חי!“.

אך מגיתוח העובדות, אותן הוא מביא בספרו, אפשר לקבל מסקנה שונה לחלוטין. צפויה סמיעה של היהודים הסובייטיים בין עשרות עמי ברית-המועצות תוך דור, או שניים. וזה לא רק בגלל שמספר דוברי האידיש הולך ומתמעט וגם מספר היילודים היהודים הנימולים.

כמוכן שבכרית-המועצות הכל אפשרי. אפילו מה שנקרא במונחים ציוניים פתיחת שערים (לשם עלייה המונית לישראל). אבל

תמרוקי הצמרת של אירופה עכשיו בכל התמרוקיות המובחרות. חלב-פנים, מי פנים, טוניק, אלה הם התמרוקים שישו לעור פניך את המראה האירופי המטופח יופי מתחיל עם SCHERK

לא תאמין עד שתתקלח עם בת-אורן

BATH-OREN

הידעת כי בת אורן הוא יטבון ללא סבון? המסבן, מנקה ומרחיק זעה...! ריח האורנים הטבעי והקצף השופע של בת אורן, יפיגו ממך את החום ועניקו לך הרגשה טובה

Tanya